

DELO

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

TRST - 23. novembra 1979

Leto XXXI. - Štev. 13

Petnajstdnevnik - Quindicinale

Abbon. postale - Gruppo II/70

200 lir

Poslanec tov. Cuffaro na novem odgovornem položaju v Rimu — Za tajnika deželnega komiteja je bil izvoljen tov. Giorgio Rossetti, za tajnika tržaške federacije pa tov. Claudio Tonel

«Partijske organizacije naj se še tesneje povežejo z ljudskimi množicami»

Poslanec tovariš ANTONINO CUFFARO, dolgoletni tajnik deželnega komiteja KPI Furlanije-Juljske krajine, je odšel na novo službeno mesto v Rim. Partija mu je poverila vodstvo centra za raziskave.

Za novega tajnika deželnega komiteja partije je bil izvoljen tovariš GIORGIO ROSSETTI, dosednji tajnik avtonomne tržaške federacije KPI in član deželnega sveta Furlanije-Juljske krajine.

Novi tajnik komiteja avtonomne tržaške federacije KPI je sedaj tovariš CLAUDIO TONEL, ki je tudi član deželnega sveta Furlanije-Juljske krajine.

Na seji federalnega komiteja ki je bila v ponedeljek, 19. t.m. v Trst, je tovariš Tonel, potem ko je sprejel zaupano mu mesto in se zahvalil tovarišem za izkazano zaupanje, imel pomemben govor, iz katerega povzemamo naslednje:

— Ni retorika, če trdim, da mesto tajnika take federacije partije, kakršna je tržaška, ki se ponaša z zgodovino polno bojov in junaštev, iz katere so izšli taki borci kot so bili Curiel in Tomažič, Frausin in Kolarič, Pratolongo in Verginella in številni drugi protagonisti, Italijani in Slovenci, zahteva velik čut odgovornosti in predanosti, ki jo imam namen še naprej izražati skupaj z vsemi tovariši, ki so na odgovornih položajih in z vsemi člani partije, katerim naslavljam iskrene bratske pozdrave.

Po teh uvodnih besedah je tovariš Tonel pristopil o obravnavanju številnih aktualnih problemov. Med drugim je dejal:

— Pripraviti se moramo na nove bitke, saj hočemo in moramo napredovati. Toda za uresničitev tega je neobhodno potrebna tudi najtesnejša povezava z delavskimi in ljudskimi množicami ter njihovimi problemi. Odpraviti je treba malodušje, resigniranost, nezaupanje. Naše partijske organizacije morajo iziti iz «templja notranjih preudarkov», še bolj se morajo povezati z ljudstvom, delati pogumno, potrpežljivo, enotno za to da se ustarijo množična gibanja in pobude. Treba je razumeti položaj in storiti, kar je mogoče, da ga bodo tudi drugi razumeli. Razumeti je treba npr. v tako imenovane majhne probleme posa-

meznih področij, kajti ti problemi so, kot je dejal Lenin, opeka, ki je potrebna za gradnjo stavbe revolucije. In seveda, skladno z razumevanje teh problemov je treba tudi pravilno delati.

Množicam je treba dopovedati, da so za izhod iz težke ekonomske krize potrebni ustrezni ukrepi. Nujen je boj proti inflaciji in za zagotovitev zaposlitve ter za vzpostavitev socialne pravičnosti, preobrazbe in obnove. In v tem boju mora priti do pravega izraza vloga delvaskega razreda.

Delavski razred, kakršen je tržaški, ki se je v zadnjih desetletjih bistveno spremenil in tudi številčno zmanjšal, je vselej protagonist, ki mora imeti voljo, da uveljavi svojo vlogo in da onemogoči razrednega sovražnika.

V naslednjem poglavju svojega govora se je tovariš Tonel dotaknil aktualnih vprašanj, ki od blizu zanimajo Trst in njegove prebivalce. Med drugim se je dotaknil tudi vprašanj, ki so v zvezi z

Obisk v znamenju prijateljstva in sodelovanja

Delegacija IS SR Slovenije, ki jo je vodil predsednik dr. Anton Vratuša, je obiskala našo deželo

Na povabilo predsednika deželnega odbora dr. Antonia Comellija je bila od 15. do 17. t.m. na uradnem obisku v avtonomni deželi Furlaniji-Juljski kraji delegacija izvršnega sveta Socialistične republike Slovenije pod vodstvom predsednika dr. Antona Vratuše. Razgovorov se je udeležil tudi Štefan Cigoj, generalni konzul SFRJ v Trstu.

Delegacija si je ogledala nekatere pomembne industrijske objekte ter pomembne povezave, udeležila se je otvoritve ceste, ki povezuje kamionske terminale na obeh straneh meje na Fernetičih, obiskala je od potresa prizadeto občino Bardo v Benečiji, kjer so s

pomočjo Jugoslavije zgradili številna stanovanja, obiskala je slovenski Kulturni dom v Trstu, kjer se je srečala tudi s kolektivom Slovenskega stalnega gledališča, v Gorici pa se je srečala z enotno delegacijo Slovencev iz tržaške, goriške in videmske pokrajine. Srečala se je tudi s predsednikom deželnega sveta Collijem, na prefekturi pa jo je uradno sprjel vladni komisar Marrosu.

Takoj po prihodu v Trst je delegacija izvršnega sveta Slovenije odšla v Rižarno, kjer se je poklonila spominu žrtev nacifašizma.

(Nadaljevanje na 6. strani)

Partijske organizacije

(Nadaljevanje s 1. strani)

osimskim sporazumom med Italijo in Jugoslavijo. Dejal je:

— Osimski sporazum je zaključil stran mučne zgodovine našega mesta in odprl novo, pozitivno, četudi zapleteno stran. Poglavitno je to, da je prišla do izraza pravilna izbira politike miru in sodelovanja med Italijo in Jugoslavijo, za kar je naša partija dala odločilen doprinos. Osimski sporazum pomeni torej zmago miru in razuma.

— Jasno je, da je treba pristopati k reševanju slehernega problema, torej tudi novega, v okviru mednarodnega sodelovanja (v tem primeru med Italijo in socialistično Jugoslavijo) ter s konstruktivnim duhom in obojestranskim razumevanjem.

— Ko so je govornik dotaknil vprašanj, ki so v zvezi s predvideno industrijsko prasto cono, je poudaril, da je treba upoštevati voljo prebivalstva in ter o zadevi razpravljati v najširši vedrosti. Dejal je:

— Smo tudi za to, da se sprožijo poskusne pobude izven določenega področja na Krasu, torej na območjih, kjer ne bi bilo nobenih dvomov. Menim, da bi morali čimprej pristopiti k preverjanju, ki sta ga zahtevala občinski in pokrajinski svet v Trstu, in da ne bi z odlašanjem izgubili velike priložnosti za Trst. To bi morali storiti v okviru splošnega deželnega načrta za razvoj, v katerem bi moral priti naš predlog za bodočo industrijalizacijo Trsta jasno do izraza. V vsakem primeru pa bo dragocen tudi doprinos sindikalnih organizacij.

Za tem je tovariš Tonel dejal:

— V tej viziji menim, da so potrebni intenzivnejši bratski odnosi med nami in Zvezo komunistov Jugoslavije in to v duhu recipročne avtonomije.

Velikim téman ekonomije, dela in mednarodnega sodelovanja, se v našem mestu pridružujejo tudi problemi miru, antifasizma in problemi Slovencev.

Trst je bil eden izmed centrov hladne vojne in mi smo občutili njene učinke. Trst je mednarodno in dejal bi internacionalistično mesto. Po eni strani zaradi svoje vloge po drugi strani pa zaradi preperčanja.

Kot komunisti smo vselej svoje poslanstvo vršili navdušeno in ponosno. Obnoviti moramo voljo po miru in jo utrditi, prodreti moramo v zavest ljudi, pristopiti moramo k daljnosežnejšim kampanjam in se v njih resno zavzeti. Glede antifasizma moramo sprožiti večjo politično in idejno napetost, iziti moramo iz resignacije ob razumevanju dejstva, da fašizem pri nas ni samo izšel iz škvadrastičnih vrst ampak da je bil tudi duša enega dela mesta samega. Pristopiti moramo k pravilnejšim geslom, k protestnim shodom, ki naj bodo čedalje bolj obiskani, na njih pa

naj sodelujejo poleg komunistov in socialistov tudi druge politične sile ter družbene in kulturne organizacije.

O problemih, ki še posebno živo zanimajo Slovence, je tovariš Tonel dejal naslednje.

— Potrebna je širša pritegnitev tudi drugih političnih sil. Ne smemo se zanašati, da se bodo problemi Slovencev rešili sami od sebe ali pa se zadovoljevati s tem, da je zadeva že dozorela ker smo v parlamentu predložili predlog okvirnega zakona. Potrebna je naša vplivna in množična akcija v podporo zahtevi po čimprejšnjemu pristopu k parlamentarni razpravi in v to akcijo je treba pritegniti tudi krajevne uprave in Deželo, predvsem pa ljudske množice, Slovence in demokratične

Italijane. Naša partija se bo morala krepko zavzeti, da se uveljavi kultura sožitja, ki naj bo nositeljica večje zavesti Tržačanov.

Zatem je govornik dejal, da bo treba tudi Listo za Trst prisiliti k soočenju v zvezi z naštetimi problemi, da je potrebno še nadalje krepiti najširšo možno enotnost s socialisti, Krščansko demokracijo pa je treba prisiliti, da se otrese dvoumnosti in ne sme se ji dopustiti, da bi si ob premirju lečila svoje rane.

Problemi se torej množijo, tako je poudaril govornik in dodal, da se ne sme izgubljati časa, da je treba resno delati na občini in v rajonih, pa tudi na pokrajini ter uresničiti pogoje za ustvaritev najširše enotnosti mesta.

Kaj se dogaja v Miljah?

Kaj se pravzaprav dogaja v Miljah? Naši bralci najbrž vedo za gole dogodke, ki se začenejo nekako prve dni oktobra, ko je skupina nahujskanih italijanskih staršev zasedla prostore, namenjene slovenskemu šolskemu centru v miljskem središču. To je tudi »rojstni akt« tako imenovane «Liste za Milje», ki je posebna inačica (in torej ne podružnica) tržaške meščanske Liste za Trst.

Zanimivo je, kaj imata obe «listi» skupnega. Domala skoraj vse, predvsem pa globoko protislovensko bistvo. Prva si je kot pretvezo izmislila nevarnost «balkanizacije» tržaškega mesta in v imenu lažne ekologije začela srdito kampanjo proti industrijam na Krasu. Kampanja se sedaj nadaljuje z vsemi orodji iz nekdanje desničarske ropotarice, kot so šovinizem do Slovencev, obtožba komunistom, da hočejo prodati Trst Jugoslaviji in nazadnje še fojbe... Tudi Lista za Milje nastaja v izrazito protislovenski in protikomunistični vlogi. «Bitka za vrtec» pomeni predvsem bitko proti slovenskemu kulturnemu centru SREDI MESTA. Tu smo spet pri meščanski teoriji poslanke Gruber, češ da Slovenci lahko uživamo kanček pravic, vendar samo v našem «naravnem okolju», to je Krasu in hribovitih obronkih mesta. Nekakšna obnovljena teorija «indijanskih rezervatov», izven katerih Slovenci nimajo pravic. Ker na to teorijo dejansko pristajajo tudi KD, sredinske laične stranke in državni funkcionarji, lahko tudi razumemo, zakaj so se vsi zagnali proti ustanavljanju slovenskega kulturnega centra.

Vrtec, oziroma prostori za vrtec, nimajo pri tem domala nobene vloge. Milje se namreč nahajajo v zavidljivem položaju, kakršnega naprimer melonarski Trst ne pozna, da imajo celo preveč prostora za šolske dejavnosti. Italijanski sekciji miljskega otroškega vrtca so bili namreč na razpolago prostori v

štirih krajih. Lahko so izbirali. Kaj to pomeni, lahko razumejo tržaški starši, katerih otrok občina sploh ne sprejema v vrtec, ker nima prostorov, ali pa openski starši, ki se že dolgo let borijo za odprtje tretje slovenske sekcije.

Zahteva po prostorih v slovenskem kulturnem in šolskem centru je pomenila predvsem to: obrmabo «italijanstva» Milj pred prevratniškimi načrti levičarske občinske uprave, ki jo vodi župan Bordon. Od tod srdita in strupena kampanja, v kateri so Listi za Milje priskočili na pomoč takorekoč vsi — šolsko skrbništvo, tržaški italijanski dnevnik, krajevni in pokrajinski voditelji sredinskih laičnih strank, krščanke demokracije in celo nekateri slovenski posamezniki iz vrst PSI in SSK.

Za miljsko kampanjo je pravzaprav šovinizem edino orožje, s katerim lahko domači meloni operirajo. Vsi soglasno priznavajo, da levica vzorno upravlja miljsko občino. O tem pričajo tudi napredne in sodobne pobude na šolskem področju, urbanistično načrtovanje, decentralizacija krajevne uprave in tesna povezanost s problemi miljskih delavcev. Težko je napadati Bordonovo upravo v zvezi z njenimi rezultati, zato pa so si izbrali teren, na katerem dobro vedo, da se ne bomo nikoli umaknili spopadu. To je na terezu narodnostnega sožitja v občini.

Teh kampanj smo v Miljah okusili nemalo. Spomnimo se samo kampanje okoli dvojezičnega napisa na spomeniku padlim sredi milj, ki ga je morala odkriti «burja», sicer bi še danes čakal na uradno dovoljenje...

Računi miljskih «melonov» so s tem v zvezi sila preprosti, morda jih lahko razodenemo v nekaj vrsticah.

Pomladi 1980 bodo splošne upravne volitve. V Miljah je Lista za Trst zbrala na deželnih volitvah 1500 glasov, kar pomeni, da je tretja politična sila v mestu, po KPI in KD. Po poprečnih računih je «lista» na levici nabrala

približno 500 glasov, na sredini in desnici pa ostalih tisoč. Če bi se okrepila, lahko računa na to, da bi napredne sile izgubile v Miljah absolutno večino. Tedaj bi bilo možno zavezništvo s KD in s tem nova, sredinska in nacionalistična uprava v Miljah, ki jih levica upravlja vsa povojna leta.

Stojimo torej pred strašnim spopadom za pomembno o postojanko. Spopadom, ki ima načelno politično obeležje, saj bo vsa volilna kampanja slonela na vprašanju odnosa do slovenskega prebivalstva in njegovih pravic.

Prav zato, ker gre za bitko za oblast v občini in za odnos do Slovencev, pa so se okoli miljskih melonov ustvarila čudna zavezništva. Listo za Milje podpirajo republikanci in liberalci, dejansko tudi socialdemokrati in fašisti, ki bi tako prvič vstopili v dvorano miljskega občinskega sveta. Tarča niso več «vse demokratične stranke», kot v Trstu, pač pa samo ena — komunistična. To po znanem Cecovinijevem geslu, da smo komunisti «sovražnik številka ena».

Pripraviti se torej moramo na srdit spopad. Pri tem pa moramo ob napredni miljski občinski upravi razširiti zavezništva, v zavesti, da ne gre tu za županski stolček tovariša Bordona, pač pa za usodo politike omikanega in enakopravnega sožitja v Miljah, ki so edino italijansko mesto, kjer Slovenci uživamo svoje pravice. Če pade miljska postojanka, bomo Slovenci zares v «getu» lastnih občinskih uprav, enakopravnosti samo tam, kjer nam enakopravnost jamči politična oblast in številna večina.

Razširiti zavezništva, torej. Prepričani smo, da je dolžnost Slovencev, da v tem trenutku soglasno podprejo miljsko občinsko upravo. Tudi ti, ki so sicer antikomunisti. Tokrat imajo možnost, da dokažejo, če so jim pri srcu narodnostna zavest ali pa svetovnonazorski predsodki.

Razširiti fronto. Tudi to. Kajti ponavlja se primer, ko se je pričela šovinistična kampanja proti Slovincem in zakonu senatorke Grbčeve. Tedaj so se nekatere stranke potuhnile, najbrž v upanju, da bo ofenziva osredotočena proti komunistom in bodo lahko mirno počakali, da vihar mine. Tudi tokrat ne razumemo tišine socialističnih tovarišev, ki vendar v Miljah upravljajo skupaj s komunisti.

Upamo, da se socialisti strinjajo s politiko narodne enakopravnosti in torej ustanavljanja slovenskega centra v Miljah. Mar ne?

Vedeti moramo, da je miljska bitka pravzaprav del splošne bitke za Trst in kulturo sožitja, ki bo odločilna za usodo naše skupnosti na pragu novega stoletja.

st. s.

Razprava v CK KPI: primer demokracije

Po članku tovariša Amendole - Pomen sistema demokratičnega centralizma - Naš glavni cilj: socialistična preobrazba družbe

Javno mnenje se je zadnje dni veliko spraševalo o «bistvu» razprave, ki jo je pred sejo centralnega komiteja partije sprožil tovariš Giorgio Amendola. Prepričani smo, da so naši bralci proučili članek tovariša Amendole v reviji «Rinascita» in prav tako tudi članka tovarišev Luciana Lama in Enrica Berlinguerja v «Unità», oziroma poročila o razpravi na zasedanju centralnega komiteja.

Ni tu naša naloga, da dajemo nekemu prav ali ne. Pravzaprav ni v tem bistvo razprave. Gre za nekaj povsem drugega, kar so zunanji opazovalci sprejeli z narejenim presenečenjem. Dejstvo, da se v komunistični partiji svobodno razpravlja in da razprave ne pogojujejo strujarski ali drugačni interesi. Amendola je povedal svoje mnenje v partijskem teoretskem glasilu ne da bi nikogar vprašal za dovoljenje. Prav tako so mu iskreno odgovorili drugi tovariši. Pri tem pa se nihče ni znašal nad njim, saj odkrita in iskrena razprava ne more (in ne sme) okrniti pristnih prijateljskih čustev, ki vežejo naše voditelje. Zlobno bi se lahko vprašali, ali lahko tako iskreno in mestoma ostro razpravo spremlja tolikšna pristnost v drugih strankah, naprimer v krščanski demokraciji ali med socialisti.

Priča smo torej pozitivnosti metode demokratičnega centralizma, iskrene in odkrite razprave o partijski liniji, kjer vodilni organ, v našem primeru centralni komite KPI poišče sintezo in opredeli politično linijo, ki je za vse veljavna in kateri se podredijo tudi

tovariši, ki so razpravo sprožili in poudarjali predvsem lastna stališča.

Nič dramatičnega, torej, pač pa primer odgovorne razprave partije, ki ji ne gre za propagando, pač pa za stvarne probleme italijanske družbe in premoščanja njene krize.

Tovariš Amendola ni torej «krivove-rec» ali kaj podobnega, pač pa vodilni komunist, ki je v svoji odgovornosti sklenil, da sproži razpravo med komunisti in je pri tem nekatere teze poudaril tudi drzno in skorajda izzivalno. To tudi ni prvič.

Lama in Berlinguer sta Amendoli očitala pretiran pesimizem je pa tudi res, da sta enako zaskrbljena za usodo italijanske družbe, za katero ni videti jasnih perspektiv. CK KPI je končno opredelil strategijo široke protiofenzive, ki naj sloni predvsem na življenskih problemih delovnih množic, od miru v Evropi do nujnosti širokopoteznih načrtov zaposlovanja in ustvarjanja socialnih struktur. Samo globoka sprememba sedanjih družbenih struktur lahko reši Italijo pred propadom zaradi krize, ki je zajela ves kapitalistični svet.

Berlinguer je v svojem posegu jasno povedal, da Amendolov pesimizem ne kaže cilja, ki naj ga delovne množice zasledujejo, sicer bodo odpovedi in žrtve zaman. Nasprotno, ljudje jih ne bodo razumeli in bi obrnili hrbet partiji, ki bi jih zagovarjala. KPI mora zato stati na čelu družbenega spopada za globoke spremembe, ki naj približajo italijansko družbo končnemu cilju-socializmu.

Neurejene razmere na slovenskem trgovskem tehničnem zavodu in liceju v Trstu so prisile dijake, da so protestirali tudi po mestnih ulicah in pred pokrajinsko upravo. Sedaj so razmere za silo urejene in pouk se nadaljuje

Pereče vprašanje slovenskega otroškega vrtca na Opčinah

Vprašanje tretjega oddelka v slovenskem otroškem vrtcu na Opčinah je še vedno odprto. Tržaška občinska uprava doslej ni pokazala razumevanja in pripravljenosti, da se to občuteno vprašanje ugodno reši. Zaradi tega 17 otrok ne more obiskovati vrtca.

Na pobudo Združenja staršev je bilo v sredo srečanje med prizadetimi starši in izvoljenimi prestavniki v krajevnih upravah. Prisotna sta bila občinska svetovalec Marta Ivašič (KPI) in Benedetič (PSI) ter svetovalec rajonskega sveta Wilhelm in Grgič.

Na srečanju so obširno razpravljali o nadaljnjih pobudah, da se vprašanje reši, se pravi, da se omogoči 17 otrokom obiskovati vrtec.

NATEČAJ ZA ZBOROVSKO SKLADBO NA BESEDILO JOSIPA RIBIČIČA

Odbor za poimenovanje šentjakobske osnovne šole »Josip Ribičič« v Trstu in Glasbena matica v Trstu razpisujeta natečaj za zborovsko skladbo na besedilo Josipa Ribičiča.

Razpis velja za originalne skladbe za otroški zbor od 6 do 10 let. Možna je tudi instrumentalna spremljava od ene do treh sopranskih kljunastih flavt, ali drugih instrumentov Orffovega instrumentarija.

(največ trije izvajalci)

Vsaka skladba naj bo označena z geslom. V priloženi zaprti ovojnici, označeni z istim geslom, naj bo ime, priimek in naslov skladatelja.

Nagrada za najboljšo delo znaša 250.000 lir. Druga nagrada znaša 150.000 lir. Tretja nagrada znaša 100.000 lir.

Najboljše skladbe bodo tiskane v posebni zbirki.

Sklepi žirije so dokončni in nepreklicni.

Kdor želi, lahko dobi tekste pri Glasbeni matici v Trstu ali na Akademiji za glasbo v Ljubljani.

Prispevke sprejema: Tajništvo Glasbene matice — Trst; ul. R. Manna 29, 34134 Trst do 31. januarja 1980.

OBČNI ZBOR ZVEZE PARTIZANOV V KRIŽU

Sekcija VZPI-ANPI iz Križa skliče 24. novembra 1979 redni občni zbor, ki bo v dvorani Ljudskega doma v Križu v prvem sklicanju ob 20. uri in v drugem sklicanju ob 20,30.

Vabljeni

«Neznani Benečan» nova premiera SSG

V petek, 23. t.m. je SSG v Trstu predstavilo drugo premiero v letošnji sezoni: «Neznani Benečan». Avtor tega dela je Giuseppe Berto.

Giuseppe Berto spada v generacijo italijanskih avtorjev, ki je nastopila tik po vojni in ki se je morala tedaj spoprijeti s težko stvarnostjo novega časa. Kritičnost tega obdobja in neizhodnost položaja sta na Berta vplivala s posebno silo in tragičen je bil njegov spopad s krizo tedanjega obdobja in s problemi cele generacije. Njegova notranja stiska in tesnoba se odražata v vseh delih in mogoče je Neznani Benečan eden izmed najizrazitejših nosilcev pisateljevega notranjega boja in njegovega spopadanja z življenjem in smrtjo.

Delo govori o ljubezenski zgodbi, ki se odvija na zaslonu čudovite glasbe iz 18. stoletja; Benetke pa so v vsej svoji veličastni, čeprav propadajoči lepoti primeren okvir te romantične in rahlo dekadentne zgodbe. Protagonista zgodbe, zakonca, ki sta že celih osem let ločena, se še zadnjikrat srečata. Vse se odvija v dolgem dialogu med njim, ki biva v Benetkah, in njo, ki jo je on poklical iz Milana, da bi mu tik pred smrtjo s svojo ljubeznijo pomagala in mu dajala moči za dostojanstven odhod. Avtorju se je posrečilo, da je dialog razvil v atmosferi intimnosti in lirizma, kjer nenehno lebdi smrt s svojo otožnostjo in nesmiselnostjo, vendar sta tesnoba in vzdušje smrti ob koncu premagana in vse dogajanje se odvija v jasnem in neprisiljenem romanticizmu.

V drami nastopata igralca Mira Sardoč in Stane Starešinič v režiji Sergeja Verča. Sceno je pripravil Klavdij Palčič, kostume Marija Vidau, za prevod je poskrebela Lelja Rehar.

Gostovanje SLG iz Celja v Gorici in Trstu

V torek 27. novembra ob 20.30 bo Slovensko ljudsko gledališče iz Celja gostovalo v Gorici s Cankarjevo dramsko pesnitvijo Lepa Vida.

Ivan Cankar je s svojo dramatikom najradikalneje posegel v slovensko javno življenje in postal tako strog kritik vseh naših tedanjih političnih, družbenih in kulturnih razmer. Z vsem srdom je pogledal v globino nereda in nenravnosti ter z bolečino in porogom razkrival nevrednost človeških, dejanj in njihove posledice ter obračunaval s svetom nasilja in laži. Pri vseh teh satiričnih posegih pa ni mogoče prezreti tihega elegičnega glasu, ki se naposled dvigne in spremeni v čudovito hrepenenje

po človekovi sreči, po zadnji pomiritvi in utešitvi njegovega nemira.

Ti njegovi občutki dobivajo v Lepi Vidi najlepšo in najpopolnejšo obliko, saj je drama od vsega začetka imela naslov Hrepenenje. In prav hrepenenje je najznačilnejši izraz vsej junakov te pesnitve: bolnega študenta Poljanca, zapitega pisarja Mrve, starega delavca Damijana in petnajstletnega študenta Dioniza. V svoji zapuščenosti in revščini sanjajo vsi ti ljudje o Lepi Vidi. Vida jim je simbol vsega lepega, vsega dobrega, Vida jim pomeni cilj življenja. Sploh je v vsej naši literaturi Lepa Vida simbol hrepenenja in neizpolnjenih želja; vse od narodne pesmi, preko Prešerna, Jurčiča, Kranjca do sodobnih pisateljev, kot so Kmecl in Seligo, je Lepa Vida živela v obliki enega samega simbola. Vsak od teh avtorjev jo je sicer doživljal po svoje, vendar je v bistvu vsem pomenila neizprosno in pogubnost človeške narave, ki s silo svoje privlačnosti sili vsakega izmed nas na brezkončno, neznano pot.

Delo je režiral Mile Korun, sceno in kostume je pripravila Meta Hočvarjeva. Predstavo bomo od srede 28. novembra do nedelje 2. decembra lahko gledali tudi na odru kulturnega doma v Trstu.

OB 25. OBLETNICI SMRTI IVANA TRINKA

Kulturno društvo Ivan Trinka v Čedadu prireja ob 25. obletnici smrti Ivana Trinka pomembni slovesnosti v Čedadu in Špetru, v soboto, 24. t.m.

Program:

— ob 15. uri odkritje doprsnega kipa Ivana Trinka na sedežu kulturnega društva, ki je po njem imenovano v Čedadu;

— ob 16. uri svečana proslava v atriju srednje šole v Špetru.

Prispevki za »DELO«

V spomin na Draga Furlana, Rudija Wilhelma in Rika Malalana daruje Vidko Vremec 5.000 lir za sklad DELA.

D. iz Križa prispeva 14.000 lir za sklad DELA.

Silva Križmančič iz Bazovice prispeva za DELO 6.000 lir.

Diko Žerjal iz Boršta prispeva za sklad DELA 5.000 lir.

V počastitev spomina na svojega moža tov. Antona Gerlanca, ob 5. obletnici njegove smrti, daruje tov. Bogomila Gerlanc 12.000 lir za DELO.

Vsem darovalcem iskrena hvala.

Koliko stane oboroževalna tekma

Vojaški stroški oziroma vsote, ki jih v svetu porabijo za oborožitev, znašajo, danes približno 410 milijard dolarjev letno, torej več kot milijardo dolarjev na dan. Po drugi svetovni vojni so za oborožitev porabili več kot 6.000 milijard dolarjev, kar je toliko, kot je bil leta 1975 celoten svetovni bruto proizvod.

V poročilu skupine strokovnjakov OZN je zapisano: — vsaka država nameni povprečno 5 do 6% proračuna za vojaške namene;

— če bi polovico sredstev, ki so bila v letih 1970-1975 porabljena za oborožitev, porabili za nevojaške potrebe, bi bil letni obračun na koncu tega obdobja večji za 200 milijard, kar je več kot znaša bruto nacionalni dohodek južne Azije in področja srednje Afrike, kjer skoraj milijarda ljudi ne pretrgano občuti revščino;

— vsako leto porabimo za vojaške dejavnosti več kot dve tretjini bruto nacionalnega dohodka dežel, ki predstavljajo najsiromašnejšo polovico človeštva. Vojaški izdatki v svetu so v minulih petdesetih letih porasli za več kot desetkrat;

— šest držav — ZDA, SZ, Kitajska, Francija, Združeno kraljestvo in ZR Nemčija — porabijo približno 75% vseh sredstev za oborožitev, nanje odpade 90% izvoza vojaške opreme, 95% izvoza vojaške opreme v države v razvoju in 96-97% raziskav in razvoja na območju oborožitve;

— države v razvoju, v katerih živi polovica svetovnega prebivalstva, sodelujejo v vojaških stroških komaj z 12-13%, najbolj siromašne namenijo samo pet dolarjev na prebivalca, kar predstavlja komaj 1% stroškov industrijsko razvitih držav. Čeprav so majhni, pa postajajo ti izdatki v splošnem kontekstu izdatkov držav v razvoju vedno pomembnejši, če upoštevamo nujne ekonomske in družbene potrebe;

— v vojaške enote je bilo leta 1977 vključenih 22 milijonov ljudi, medtem ko dela za vojaške potrebe 60 milijonov ljudi, torej toliko, kolikor je vseh zaposlenih v Evropi brez Sovjetske zveze ali 70% zaposlenih v ZDA, neglede na vrsto dejavnosti;

— za konstrukcijo bombnika, kakršne so uporabljali v drugi svetovni vojni, je bilo potrebno 170 delovnih dni v 2-3 letih, medtem ko je za konstrukcijo modernega vojaškega letala potrebnih 4.000 delovnih dni v 7-10 letih;

— 25% znanstvenikov na svetu dela za potrebe vojske, 40% vseh raziskav po drugi svetovni vojni je bilo narejenih za vojaške potrebe, od tega jih 96% odpade na že omenjenih šest državah. Vojaške raziskave desetkrat presegajo raziskovalne in tehnološke možnosti držav v razvoju;

— vojska je največji porabnik nekatereh neobnovljivih virov energije in surovin. Po ocenah znaša letna poraba tekočih ogljikovodikov 700-750 milijonov sodčkov (brez bencina, ki ga porabijo pri proizvodnji orožja in opreme), to je dvakrat več od celotne porabe v Afriki ali 3,5% celotne porabe.

Zaposlenost in oborožitev

Se vedno velja prepričanje, da bi razorožitev ali opuščanje nekaterih vrst oborožitve pripeljalo do velikega števila nezaposlenih. Dejstvo pa je, da visoka tehnologija v vojni industriji in visoki stroški za oborožitev povečujejo nezaposlenost. Po ocenah vlade ZDA bi milijarda dolarjev, ki jih porabijo za vojaške namene, zadostovala za 76.000, v civilni dejavnosti pa za 112.000 novih delovnih mest.

Nekaj primerjav vojaških in civilnih stroškov

— Izdelava sodobnega tanka stane 500.000 dolarjev, s tem denarjem pa bi opremili 520 učilnic — laboratorijev;

— vojaško letalo stane 20 milijonov

dolarjev ali toliko kot 40.000 manjših lekarn;

— rušilec stane 100 milijonov dolarjev, s tem denarjem bi lahko elektrificirali 13 mest in 19 vaških področij s skupnim številom okrog 9 milijonov ljudi;

— samo v dveh dneh porabi svet za oborožitev toliko, kot znaša letni proračun OZN in vseh njenih organov.

Pomoč za razvoj

Omejeni koraki za razorožitev ali proračunske omejitve stroškov za vojaške namene do danes niso »pospešili razorožitve«. Dejstva govorijo, da se je uradna pomoč za razvoj v letih 1970-1975 zmanjšala, čeprav so se takrat zmanjšali tudi izdatki za vojaške potrebe v največjih državah.

Zavedajoč se »odnosa med stroški oboroževanja in ekonomskim in družnim razvojem ter nujnim osvobajanjem virov energije in surovin, ki jih uprabljamo za vojaške potrebe, ter njihove preusmeritve v ekonomski in družbeni napredek sveta, posebno dežel v razvoju« je posebno zasedanje Generalne skupščine začelo proučevati vprašanje odnosa med razorožitvijo in razvojem.

Preložene volitve šolskih svetov

Poslanska zbornica je z odlokom preložila na poznejši datum volitve v šolske organe, ki bi morale potekati v nedeljo.

Sklep poslanske zbornice je velikega pomena, saj v bistvu odklanja politiko restavracije v šolstvu, ki jo je hotel uvesti minister za šolstvo. Preložitev šolskih volitev so že pred mesecem zahtevali dijaki višjih srednjih šol, in sicer zato, da bi pred volitvami parlament izglasoval reformo višje srednje šole, ki bi omogočal demokratičnejše odnose na šolah in v šolskih organih. Predstavniki dijakov so se tudi sestali z ministrom, ki pa je zavrnil vse njihove zahteve. Odgovor dijakov na njegov odklon je bil zelo oster, za kar jim je dala pretvezo tudi znana okrožnica o podaljšanju učnih ur na 60 minut. Dijaki so s stavkami, zasedbami in demonstracijami za skoraj dva tedna ohromili

življenje na višjih srednjih šolah po vsej državi, val negotovanja pa se je zaključil v soboto z rimsko vsedrjavno demonstracijo, na kateri so zahtevali ministrov odstop.

Če je bil minister gluha na zahteve dijakov, jih poslanska zbornica pa ni prezrla ter je sklenila, da se nedeljske volitve na šolah preložijo.

DELO - glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

Direktor **ALBIN ŠKERC**

Ureja uredniški odbor

Odgovarja **FERDI ZIDAR**

Uredništvo in uprava:

Trst - Ulica Capitolina, 3

telef. 764-872, 744-047

Dopisništvo v Gorici: Ulica Locchi, 2

telef. 24-36

Poštni tekoči račun 11/7000

Letna naročnina 3.000 lir

Tisk: Tipo/offset Riva - Trst

Obisk prijateljstva

(Nadaljevanje s 1. strani)

Ob zaključku obiska je bilo objavljeno skupno poročilo, iz katerega povzemamo naslednje:

— Med uradnimi razgovori sta si dr. Anton Vratuša in dr. Antonio Comelli najprej izmenjala informacije o družbeno političnem in ekonomskem razvoju v obeh državah ter v SR Sloveniji in deželi Furlaniji-Julijski krajini. Pri tem sta izrazila prepričanje, da se bodo pogajanja med Evropsko gospodarsko skupnostjo in Jugoslavijo ugodno zaključila.

Predsednik Comelli je orisal prizadevanja Dežele za obnovo Furlanije ob državni podpori in za bolj uravnotežen razvoj v celoti. Poleg tega je poudaril pomen jugoslovanske pomoči potrebnemu območju in globoko hvaležnost, ki jo je zbudila med prebivalstvo Furlanije-Julijske krajine.

Predsednik Vratuša je posebej orisal prioritete gospodarskega in drugega razvoja Slovenije ter uresničevanje neuvrščene politike Jugoslavije.

Obe delegaciji sta podčrtali pomen nedavnega obiska predsednika republika Italije Sandra Pertinija v Jugoslaviji.

Nato sta delegaciji obravnavali sodelovanje med SR Slovenijo in deželo Furlanijo-Julijsko krajino predvsem glede obveznosti, ki jih imata na podlagi italijansko-jugoslovanskih sporazumov iz Osima. Pri tem sta upoštevali različnost svojih pristojnosti, ki izhajajo iz notranje ureditve.

Posebej sta delegaciji proučili stanje v zvezi z izvajanjem načrtov cestnih, železniških in drugih povezav, ki neposredno zanimajo obe strani. Poudarjeno je bilo, da je za razvoj prometa v tem delu Evrope potrebno čimprej dograditi avtomobilske ceste z obeh strani mejnih prehodov. S tem v zvezi sta pozitivno ocenili zaključek del na mejnem prehodu Fernetiči in pospešena dela na prehodu Vrtojba.

Obe delegaciji sta pozitivno ocenili dosedanje instrumente, ki pospešujejo obmejno gospodarsko sodelovanje (na osnovi osimskih sporazumov) ter poudarili, da je treba možnosti, ki jih nudijo ti instrumenti, še bolj izkoristiti ter po potrebi poiskati nove.

Preučili sta tudi možnost vseh oblik industrijskega sodelovanja med Slovenijo in Furlanijo - Julijsko krajino, za kar obstajajo ugodne možnosti.

Potem ko skupno poročilo omenja še razna druga vprašanja — ribolov, pristaniške dejavnosti, varnost okolja itd. — se dotika tudi vprašanj, ki se tičejo narodnostnih skupnosti. Tako-le pravi:

— Delegaciji izvršnega sveta Slovenije in deželnega odbora Furlanije-Julijske krajine sta se seznanili s položajem slovenske narodnostne skupnosti v Furlaniji-Julijski krajini in itali-

Predsednik deželnega odbora dr. Antonio Comelli pozdravlja delegacijo IS SR Slovenije in predsednika dr. Antona Vratuša

janske narodnosti v Sloveniji. Poudarili sta že večkrat izraženo pripravljenost, da v duhu osimskih sporazumov in v okviru ustavnih ureditev obeh držav, v sodelovanju s predstavniki manjšin, uresničujeta in izvajata učinkovite ukrepe za njihov vsestranski svoboden razvoj kot skupnosti.

Na zaključku obiska sta delegaciji skupno ugotovili, da so bili razgovori v prijateljskem vzdušju in ob polnem medsebojnem razumevanju ter ocenili, da bodo služili nadaljnji poglobitvi medsebojnega vsestranskega sodelovanja, za katero se bosta zavzemali, da bo čimbolj konkretno.

Srečanje v Kulturnem domu

Delegacija izvršnega sveta SR Slovenije pod vodstvom predsednika dr. Antona Vratuše je med svojim uradnim obiskom v Trstu in deželi obiskala tudi Kulturni dom, kjer se je srečala z začasnim upravnim odborom Kulturnega doma in s kolektivom Slovenskega stalnega gledališča.

Objavljamo odlomek iz nagovora, ki ga je ob tej priliki imel prof. Josip Tavčar, predsednik Slovenskega stalnega gledališča.

— Naša ustanova je kajpada umetniške narave in vprašanja, s katerimi se ukvarja, so prav tako po izvoru

kot po smotih precej daleč od tistih, ki zaposlujejo politike. Vendar je naše umetniško življenje tako pogojeno v zgodovinski, zemljepisni in družbeni stvarnosti, kakršna je v teh zadnjih trinajstih stoletjih nastala na tej meji med slovanskim in romanskim svetom ter v ožjem smislu med slovenskim in italijanskim, da ne more, kot tudi v preteklosti ni moglo mimo nekaterih določenih dejstev, ki so izrazito politična. V mislih imam tu predvsem kulturno vlogo posredovanja poetičnih vrednot, ki so skupen jezik vsega

(Nadaljevanje na 8. strani)

*Revolucionarna dejavnost Prežihovega Voranca***PISATELJ KOMUNIST****I.**

Širša javnost in posebej mlajše generacije poznajo Prežih predvsem kot književnika, saj so šele zadnja leta postali dostopni nekateri dokumenti iz fonda KI, (Komunistične internacionale), ki osvetljujejo Vorančevo delo v emigraciji; sedaj so objavljeni v Zbranih delih Josipa Broza Tita, bodisi kot dopisovanje med Titom in Valičem ali v opombah v obdelavi zgodovinarjev. Mnogo dokumentov pa je očitno izgubljenih. Takoj po osvoboditvi nam je Kuhar povedal in tudi pisal Moši Pijaču, da sta ostala po njegovem odhodu iz Pariza tam shranjena 2 kovčka njegovega arhiva, arhiva CK KPJ oz. Rdeče pomoči, ki pa nam ju po mnogih poizkusih in neposrednem angažiranju naše ambasade, raziskovalcev in KPF ni uspelo najti. Vendar se mi zdi, da Prežih-komunista najbolj osvetljuje njegov življenjepis; napisal ga je 18. 4. 1947. leta k anketnemu listu, ki je v dokumentaciji CZ ZKJ in ki ga z lastnoročnim podpisom hranijo tudi na Preškem vrhu, v prepisu pa v raznih arhivih in dokumentaciji raziskovalcev. Ta življenjepis je bil tudi osnova dose-danjim raziskovalcem.

Skop v besedah, v glavnem tak, kot smo vsi starejši člani Partije, je svoje delo in življenje izpovedal v partijski biografiji iskreno, kratko, kje je bil in kaj je delal. Nihče starejših ni opisoval okoliščin, trnjeve poti, pomanjkanja, preganjanja, zasliševanj, zaporov, mučenj, tako tega tudi Prežih ni napisal. Enostavno: opredelil se je za boj proti krivicam že «od rane mladosti sem», ker je izviril iz «rodu ponižanih in trpečih»; kot rekrut in vojak v prvi svetovni vojni je pod vplivom tovarišev postal komunist, bral je, gledal življenje okrog sebe, pisal prve črtice iz življenja kmetov in delavcev in tako opozoril nase vodilne levičarje takratne Socialdemokratske stranke v Ljubljani, ki so mu leta 1920 naložili nalogo osnovati organizacijo socialistične delavske stranke Jugoslavije (Komunistov) v Guštanju, kjer je ob prisotnosti enega vodilnih komunistov iz prvega obdobja KPI, tov. Koleča, formalno postal član KP 1. maja 1920. leta. Tesno povezan z življenjem delavcev in kmetov se je vključil v delo kulturnih, združnih, go-spodarskih organizacij, po prepovedi KP pa dalje vodil partijsko celico, kasneje «okrožje SEVER» in organiziral ilegalne kanale KP za prehod ljudi ter prenos pošte in literature.

Na občinskih volitvah 1926 in skupščinskih volitvah leta 1927 so komunisti v Guštanju nastopali enotno s

socialisti in večletna usmeritev v množično delovanje se je obrestovala z dobrimi volilnimi uspehi. Ta levi blok je leta 1926 dobil v svoje roke občino. Kuhar je postal odbornik in referent za prosveto. Leta 1927 pa je — v veliki meri po Kuharjevih zaslugah — prešla dokončno na njihovo stran Modern-dorferjeva skupina Bernotovih (levih) socialdemokratov (Spomini Lovra Kuharja na organizacijo komunistov v Ravnah 1920-1930, hrani Arhiv CK ZKS v Ljubljani).

Leta 1923 in 1926 so ravenski komunisti s Kuharjem na čelu veliko pripomogli k nemotenemu poteku 2. in 3. kongresa SKOJ v Kefrovem mlinu, ki se ju je Kuhar tudi udeležil.

19. maja 1930 je emigriral, kompromitiran v veliki «provali» državnega in pokrajinskega partijskega vodstva, oz. zaradi zvez KP z inozemstvom, tako tudi partijske organizacije «okrožja SEVER». Nadaljnje delo, potovanja, naloge in dolžnosti, ki jih je opravljal, so v že objavljenih razpravah in omenjeni lastni biografiji verno opisana, pisma oz. opombe v sedaj objavljenih delih Josipa Broza Tita pa to tudi z dokumenti potrjujejo. Zato torej ne morem povedati nič novega in naj citiram prav tako skopo, kot je to storil Prežih sam, kaj govorijo dokumenti, ki so jih pripravili zgodovinarji oz. uredniki Zbranih del Josipa Broza Tita.

Najprej je Kuhar živel pri svoji teti na avstrijskem Koroškem, kjer je živo in z bolečino spoznaval razmere, v katerih so živeli koroški Slovenci, a hkrati vzdrževal zveze s somišljeniki, pisal ter pošiljal črtice za objavo v domovini. Kmalu pa je odšel na Dunaj in pri KPA delal kot propagandist med kmeti ter sodeloval pri Rdeči sindikalni internacionali.

Medtem ko je bil v domovini v odsotnosti obsojen na šet let ječe, je marca 1931 prek Prage odšel v Berlin, po nekkih dokumentih z namero, da odide v SZ. Vendar je pri Europäische Bauernkomitee sprejel delo kmečkega inštruktorja; potoval je po Romuniji, Bolgariji, Grčiji, Norveški in Franciji, sodeloval s tamkajšnjimi partijami ter organiziral stavke kmečkih delavcev.

1. decembra 1932 je prevzel urejanje DELA, slovenskega glasila CK KPJ, ki je izhajalo na Dunaju. Pobudo za to je dalo vodstvo KPJ v tujini, kar potrjuje med drugim pismo Milana Gorkiča Grguru Vujoviću iz leta 1932, kjer se zavzema, da bi Kuhar opustil delo pri Profinterni in prevzel uredniške posle (Fond KI, 1932/179, Arhiv CK ZKJ). DELO je urejal do sredine leta 1934 (v glavnem prevajal iz srbohrvaščine; ko

je izhajanje DELA ponovno prevzel CK KP Italije, se je Kuhar s sedežem glasila preselil v Pariz, kjer je ostal urednik do konca leta 1935.

V času, ko je bil na Dunaju, je leta 1933 sodeloval s KPI in KPA glede rešitve slovenskega narodnega vprašanja in pri formuliranju znane izjave komunističnih partij Jugoslavije, Italije in Avstrije o tem vprašanju. Prav tako je sodeloval pri oblikovanju koncepcije t. i. slovenskega narodnorevolucionarnega gibanja. V ta namen je napisal leta 1933 brošuro «Boj za osvoboditev in združitev slovenskega naroda» (Zbornik ob 40-letnici ustanovnega kongresa KPS, Ljubljana 1977, str. 79 in 180). Dopisoval je v eno izmed glasil KI, «Balkankorrespondenz», ki je od sredine leta 1933 izhajalo na Dunaju (Josip Broz Tito, Zbrana dela, knjiga 3, str. 249).

Kmalu zatem, ko je odšel v Pariz, je bilo na seji CK KPJ (13.8.1934) sklenjeno, da se bo Kuhar udeležil VII. kongresa Kominterne (25. VII. — 20. VIII. 1935) v Moskvi kot član delegacije KPJ s posvetovalnim statusom in tudi «zaradi slovenskega posvetovanja» (Tito-va zbrana dela, knjiga 2, str. 209). Njegovo udeležbo na kongresu leta 1935 potrjuje opomba v Titovih Zbranih delih knjiga 2, str. 285, in navedba njegove navzočnosti v zapisniku sestanka delegacije KPJ v Moskvi 19.8.1935, kjer so razpravljali o spremembah kandidatur za vodstvene organe IK KI (Titova Zbrana dela, knjiga 3, str. 171 in 259). Na sestanku delegacije KPJ naslednji dan (20.8.1935) so določili Tita in Kuharja (Valiča), da se udeležita «slovenskega posvetovanja», za kate-rega je bila predvidena razprava o problemih v zvezi z ustanovitvijo KP Slovenije ter kadrovske politiko in partijskim tiskom v Sloveniji.

Že na IV. konferenci KPJ 24.12.1934 v Ljubljani je bil Kuhar pod imenom Janešič izvoljen za kandidata za člana CK KPJ, kar je razvidno iz protokola IV. konference KPJ (Titova Zbrana dela, knjiga 2, str. 220). Kasneje Tito v obširnem poročilu o stanju v KPJ, pisanem v Moskvi 2. IX. 1938, ko govori o «provali» na Dunaju in potem o delu v Parizu, označuje Valiča kot člana CK KPJ in med drugim pravi: «a najbolj mi je bil v pomoč Valič, ki se je ves čas posvečal delu». Ko govori o tej izvolitvi Kuhar sam, daje pripombo, da se direktnega dela v CK v tem času ni udeleževal, ker je ostal na delu v Parizu.

Lidija ŠENTJURC

(Po glasilu ZKJ-ZKS «Komunist»)

Vsdržavna splošna stavka - resno opozorilo vladi

Milijoni delavcev zahtevajo pravičnejšo gospodarsko politiko

Nujno je tudi povišanje družinskih doklad in minimalnih pokojnin

Preteklo sredo je bila vsdržavna splošna stavka, ki so jo oklicali enotni sindikati. (V goriški pokrajini stavke ni bilo, ker je bila stavka že prej napovedana za danes). Računajo, da je stavkalo okrog 14 milijonov delavcev.

S to stavko so delavci še enkrat potrdili zahtevo, naj vlada sprejme ustrezne ukrepe v korist delavcev in za izhod iz težke ekonomske krize. Delavci zahtevajo tudi povišanje javnih naložb v gradbeništvo in za zaposlovanje mladine. Terjajo tudi povišanje družinskih doklad, povišanje socialnih pokojnin za 20.000 lir na mesec, minimalnih pokojnin pa za 40.000 lir na mesec.

Tako kot v drugih krajih države je bil velik odziv tudi v Trstu in vsa dejavnost je bila dejansko prekinjena za štiri ure. Sprevod delavcev je obšel glavne ulice v središču mesta in se zaključil na Gol-donijevem trgu.

Devin - Nabrežina

Kriza v občinskem svetu?

V sredo svečer je bila seja devinsko-nabrežinskega občinskega sveta. Seja je bila zelo burna in je trajala do poznih nočnih ur. Razpravljali so o važnih sklepih odnosno predlogih upravnega odbora. Med najbolj važne je sodil sklep odnosno predlog za imenovanje tehnikov, ki naj bi izdelali nov regulacijski načrt v skladu z deželnim regulacijskim načrtom. Iz delali naj bi torej tudi načrt za ljudske gradnje in študij za ravoj kraških vasi. Nastala je težka politična situacija in ustvarila se je koalicija, ki gre od demokristjanov in Slovenske skupnosti pa do socialdemokratov. Občinski odbor je zaradi tega sklenil, da se ponovno sestane, temeljito preuči položaj ter sprejme ustrezne zaključke.

Ker smo vest sprejeli v trenutku, ko je bil list že pripravljen za tisk, bomo o zadevi obširno pisali v prihodnji številki.

**Berite podpirajte
DELO**

Srečanje

(Nadaljevanje s 6. strani)

čeloveštva in pogoj za razumevanje med narodi. Vsi gospodarski, politični in drugi konflikti se lahko ublažijo, če že ne popolnoma odpravijo, ob ugotovitvi, da tudi nasprotnik verjame v poetične ideale, ki so zelo podobni našim.

In prav to izrazito kulturno, a v marsikaterem pogledu tudi politično vlogo je naše gledališče od vsega početka zapisalo med svoje prvenstvene naloge in jo uspešno izvršvalo do današnjih dni. Ponosni smo zato na delo, ki so ga v tem pogledu opravili naši predhodniki v prejšnjem stoletju in v prvi polovici tega stoletja in ponosni smo tudi na delo, ki smo ga sami opravili v povojnem času, saj so nam dejstva pokazala in dokazala, da so se na mostu, ki smo ga ustvarili med slovenskim in italijanskim svetom, v obe smeri pretakale plodne misli, konkretne pobude, dragocene informacije in tudi pionirske vizije, in da je tudi njim in ne samo železni logiki politične koristi pripisati ostvarjanje sedanjih prijateljskih odnosov med Italijo in Jugoslavijo.

Toda finančni pogoji, v katerih smo prisiljeni izvrševati to nadvse koristno kulturno-politično nalogo, niso, žal, taki, da bi jo olajšali. Kvečjemu jo

otežkočajo. Vsa italijanska gledališka javnost od Sicilije preko Rima in Turina do Genove, Milana, Bologne in Trsta nam že mnogo let z velikim spoštovanjem priznava visoko umetniško raven in nenadomestljivo kulturno funkcijo na severno-vzhodni meji države. Sprejela nas je zaradi tega brez pomislekov v svoje vrste kot enajsto stalno gledališče z javno upravo. Enakega priznanja pa nismo bili deležni s strani rimskih administrativnih in birokratskih organov, od katerih je odvisna finančna podpora. Kriza, v kateri se nahajamo, je zato vsako sezono večja in izhod iz nje je iz dneva v dan bolj problematičen. V tem trenutku na primer lahko optimistično predvidevamo, da bomo vzdržali samo do januarja meseca. Če se torej do začetka prihodnjega leta ne najde kaka rešitev, bomo prisiljeni zapreti vrata naše gledališke hiše. In bil bi to hud udarec.

Naš dolg do bank je dosegel že dve milijardi lir in ob takem načinu finansiranja, kakršen je sedanji, se bo v pičlih dveh letih prav gotovo podvojil. Očitno gre za stanje, ki bi se ga vsakdo ustrašil. Edini izhod je torej v tem, da italijanska vlada sanira naš dolg in nam zagotovi letno podporo v višini, ki nam lahko omogoča miren razvoj in ne zgolj obstoj. V drugačnem primeru ne moremo več odgovarjati za naše delo.